

SUSCRIPCIÓ

En Barcelona: semestre, 2 pesetas
 » » un any, 3 »

En provincies: semestre, 2'50 pesetas
 » » un any, 4'00 »

Número solt 5 céntims

Sant Joseph

DESPOTISME CATALANISTA

El desgavell catalanista va aumentant, augmentant, com la escuma d'un safreig ó 'l ví d'un cup en fermentació. Y així com llavors van sortint á la superficie les brosses y porquerías al diposit acumuladas, xocant, entre 'l bullir de la escuma, las unes ab les altres, així en el *mare magnum* catalanista van apareixent sapos y més sapos, porquerías y més porquerías, que tiris y troyans, integrists y oportunistas, se tiran á la cara mútuament, en mitj d'un esvalot de mil diantres que han armat.

Recordém ab fruició á voltas lo que passá fa uns 15 mesos. Els catalanistas (varem dir) van á fundar un nou diari; y *La Nació* alsava indignada el llamp de las seves iras y 'ns respondia que no hi hauria el tal diari. Els catalanistas (continuavam) s'han tirat els plats pel cap en una célebre reunió, ab motiu de lo d'en Polavieja; y *La Nació* 'ns negaba ab una gracia sense signal lo que havia contat el mateix Puig y Cadafalch, que fou un dels *enfants terribles* de las Corts aquelles cómico-catalanistas. Els catalanistas (anavam dient) aviat serán una olla de cols, puig la qüestió son els cinc céntims y *La Veu* y *La Renaixensa* no sufrirán que l'una resti á l'altre perros chicos; y l'olla ha vingut, solsament que no es de cols, com haviam dit, sinó d'enredos y porquerías que fan asco.

Lo anunciat per nosaltres s'ha cumplert en totes sas parts. Los catalanistas s'han dividit, y s'han dividit no per son programa, no pels procediments, sinó pel negoci, pel orgull, porque l'un feya sombra á l'altre. La "Unió Catalanista" va quedantse en quadro; y el "Centre Nacional Català" va fent lo mateix. Els quins feren las *Bases de Manresa* s'odian á mort uns ab altres; á l'una part está *La Renaixensa* ab la "Unió" y dos ó tres senmanaris; á l'altre el "Centre Nacional" ab algunas Juntas, corejant sas heréticas doctrinas un desafinat coro á 5 veus que destrossa 'ls oïdos. *La Veu de Catalunya*, *La Veu de Tortosa*, *La Veu del Segre*, *La Veu del Vallès* y *La Veu del Montserrat...*

Catalanistas, jo vos felicito. Romeros Robledos tots en miniatura...
**

Y notis una cosa: el carácter musulmá, manxego, anticatalá, de tots el actes verificats pels catalanistas.

Se tracta de las cosas catalanas? No hi ha més deu que Catalunya; copia fidel del carácter castellá, ab sos *tercios invencibles*, sos *leones y torres*, sa ciencia sublime y inconmensurable. Discuteixen en periódichs? Callar lo que reventa y vingan fochs follets en lo que rés importa; institució superba dels papers madrilenys, més ó menos *Imparcials*. Se tracta d'opinions? Odi africá contra totas las que no sian las mevas; retrato exacte del geni castellá que ni en opinar sufreix autonomías. Tractan assumptos polítichs? Ab la mateixa *sans façon* li parlarán d'aquells que d'aquells, tant si hi entenen com si no; lo qual, com un ou á un altre ou, se sembla á la envejable llaugeresa dels setciencias de la *villa y corte* dels ratas y manolas. Dihuen alguna volta que *si?* Ans de dir que *no* y confessar son erro, fer mil papers ridícols; istil dels governs d'enllá del Ebre, que no 's doblegan mai, *porque parecería cobardía y que cedemos*. Han de formar una Agrupació? Tot bitxo té d'anar rígid, dret com un ciri, obéhint com un eunuch al gran visir del Catalanisme; còpia dels partits aquells progressistas, admiradors de la *disciplina hermosa* dels estúpits que forman una colla.

Tot, madrilenisme pur, manxegisme fet y pastat. Pro en lo que ho son principalment, es en son espírit materialista, que subordina els ideals als apetits desenfrenats del cos y á las supervias del ánima, esperit posat de retlleu en sas actuals divisions. Què 'ls ha separat? El Programa? Tots defensan el de Manresa. El procediment? Tots dihuen que acceptarán els actes regionalistas de qualsevol govern, sense fond 'es ab ell. Què, donchs, els separá?... *Aquí verá usted...* Podrà aixó no ser un argument, pro... *aquí verá usted...* Sabría dirme *La Nació* la causa de las divisions catalanistas? Ja las sap, pro no 's poden dir; ella 'ns dirá: *aquí verá usted...*

Vaja, menos hipocresía, senyors pulcres; en la mà tinch are una pessa de cinc céntims y una gacetilla d'alabansas y una acta futura. Senyors catalanistas! Prosternemnos tots devant dels céntims, de la gacetilla, y del acta...
**

Sou, senyors catalanistas, uns farsants. Vritat,

vosaltres de *La Renaixensa*, que 'ls de *La Veu* son uns farsants? Vritat, vosaltres de *La Veu*, que 'ls de *La Renaixensa* son uns farsants? Ja ho veieu; apelo á catalanistas contra catalanistas; ja ho sent el poble: els catalanistas, segons els catalanistas mateixos, son uns farsants...

Ells ho confessan; sobran, donchs, las provas. Si hi faltessin, el *mitin* de Lleyda parlaría ab eloquència sobiranà. Ah, senyors catalanistas! Ah, *Nació Catalanista!* En nom d'en Romero Robledo vos felicito; donareu á Lleyda un espectacle d'alegría als déspotas de la Manxa; sempre s'alegra 'l cor al veure'ns imitats.

A Lleyda la "Unió" se mostrá ab tota sa asquerositat. Y si se 'm diu que soch "Veuista", respondré que contra *La Veu* he escrit molt, y may contra *La Renaixensa*; no obstant repetiré: l'espectacle de Lleyda doná un dia de gloria als manxegos, y nos mostrá despullada del tot la *granujería unionista y renai-*

xista.

Pro, qué he dit, pobre de mí! Retiro las parulas...

El mitin aquell fou un gran bé! Pues! Faltava acabar d'organisar las *huestes* catalanistas al istil de Madrid, faltava donar el darrer cop de ma á la *disciplina sagrada* del partit, faltava alsar un Sant Pare polítich, devant del qual tota veu callés, y se doblegués tota nascuda autonomía... y allá 's feu. ¡Visca 'n Durán y Folguera, el masó! ¡Visca 'l Papa catalanista!... Homes lliures: *ecce Homo!* Renuncieu á vostre pensament! La "Unió" pensa per vosaltres... Per vosaltres, homes lliures!

Vull riurer y plora mon cor llàgrimas de sanch. Pobre, pobre Catalunya!

VALCARLOS.

Pax tecum

¡Malvinatge 'ls compromisos que 'm vingueren á enredar! tant tranquilament vivia en la mia soletat, que passavan horas, días, senmanas, meses y anys, fent la vida més felissa que un ministre retirat. Vos diré lo que 'm passava, qu'es prou digne de contar: creureu qu'es una rondalla pro no ho es, y ho dich formal.

Pretenia ser Apostol de l'Iglesia Militant; puig l'Iglesia, no cal dirlo, que are y sempre m'ha agradat. Mes á mi, no 'm feya pessa lo de ser, jo... *militant*. *Militars...* ja fa uns quants mesos no 'ls puch veurer ni pintats. Y com sé que ací en la terra no 's consola qui no 'n sap, jo 'm buscaba un altre cosa... un recó més amagat... quan atino, en que hi había una Iglesia Triomfant. ¡Ola! dich: Son dels que guanyan... donchs depressa, cap alla, fuigint d'armas y bagatges y *endróminas militars...* y... á gosar dolsa catxassa, disfrutant de santa pau. ¡Los amichs de la vagancia, sempre fuigen de trasbals! y, ala: vinga fer bacaynas; pesant figas, y roncant. Boy dormint, jo somniava, iqu'es bonich lo somniar! somniava... unas truitassas... grans, inmensas, colossals... somniava que 'm trobava... al Paradís terrenal; entre d'uns Adans *personas*, y unas Èvas molt formals: no hi había ni serpotas, ni Cains, ni criminals; ni cacichs, ni *pantorrillas*, ni politichs iliberalis, ni embusteros, ni xerraires, ni lleys, plenas de forats, ni investigadors, ni lladres; ni burots, ni *Castellans*, ni polícias, ni cafres, ni pillets, ni Concejals. Mellor país que 'l de l'Olla... joh, si mellor, jtant se val! seria llarch, si contaba tot alló que hi somniat.

¡Oh! ¡que dolsos son los somnis...! y iqu'es trist lo despertar! encara sonniaría, á no ser aquell sotrach de l'empenta qu'en Valcarlos l'altre dia 'm va enjegar. Obro 'ls ulls: aguayto, miro,... tot ho veig tal com avans... continuant las disbauxas, veig los homens, sempre iguals: alló que deyan, dels gossos ab los mateixos collars... A Ponent, sento cridoria, esbalots, crits, disbarats... veig Silvelas, fent pastetas... Senadors, sense sanar... Diputats, que van de... *cambran*... (en las Corts, no es gens extrany): y en mitx d'ells, lo de *la barra*; lo *pollastre Antequera*, que al bell centre d'un gran rotllo... fa un *llorito...* nacional.

¡Uix! tapem tantas miserias, girém la vista á llevant... y veurém... Sr. Valcarlos, lo meu deute, está pagat.

FLOSTICH.

D'aquí y d'allá

De Sígle á Sígle

Regia los destins d'Espanya, senyora llavors del mon, el gran Emperador Carlos I, el terror dels luterans y calvinistas, martell de la reforma y primer defensor de la Iglesia Católica.

Va celebrarse la batalla de Pavia, se destrossá al exèrcit francés y 'l seu rey Franciso I, gràcies á la traició del duc de Borbón, fou fet presoner y conduhit á Madrid.

El traidor aná á Toledo á rebre la recompensa, y per ordre del Emperador s'allotjà al palau del conde de Benavente.

Com súbdit fiel, com vasall obedient, hospedá el noble castellá al traidor en lo seu palau y quan l'abandoná, el conde hi pegá foch per conceptuarlo tacat al cobejarhi la traició.

Quatre cents anys després sufreix la Hispana terra una catàstrofe incommensurable. Uns quants espanyols es venen los seus territoris immensos que s'emancipan uns y 'ls altres son dominats per una colla de mercaders polítichs.

Els traidors passejan ab cotxe per la Vila del Os sas galonejadas casacas de ministres, sas flaments guerreras de primpeps de la milícia, ostentant sobre 'l pit grans creus pensionadas y bandas que no 'ls donan honra, porque l'honra está renyida ab ells, y el poble, el país enter se codeja ab els traidors, los adula y encare que en el seu foro intern confessa que son uns miserables, los respecta y considera sens recordar del foch ó del punyal ó de la forca pera purificar la taca de la traició.

Y es que pera aixó, seria necessari que cremés Espanya entera, prostituida y envilida per el malehit lliberalisme.

Del Transwaal

Ridicul es en cert modo l' entusiasm dels inglesos per la famosa *victoria* alcansada recentment en el Transwaal. Després de tantas derrotas sufertas y de las sumantas que 'ls hi han clavat els boers, no debian fer tan el burro per una victoria que 'ls hi ha sigut tan cara.

En Kronje ha caigut, pero caigué ab honra y dignament, que equival á una victoria moral. No hi ha que olvidar que la victoria de Buller no es, en rigor, tal victoria, puig que no ha fet mes que ocupar, hasta 'l present, las plassas que 'ls confederats han evacuat de antemá, després de salvar la major part de las forças y material de guerra.

Si 'ls nostres generals, ja que no vencer, s'haguessen rendit con Kronje, ni las nacions ens miraran com objecte de compensació (segons *El Heraldo*) pera calsevulga pérdua que experimentin, ni seriam la riota del mon enter com

LO MESTRE TITAS

ho hem sigut á causa de las vergonyas passadas.

No cantin, donchs, victoria encare 'ls inglesos, porque hi ha mes dias que llagonissas, y 'ls boers no son gent que s'espantin per una ó mes derrotas que sufreixin.

Carnaval

Y un dels boulevars de París estava tapisat d'una espessa alfombra de paperets de tots colors... d'aquets paperets que fan las delicias de nostre Carnaval...

Y els escombrayres no sabían per ahont girarse de feyna devant d'aquell mar de paperets.

Per fi els carros de la llimpiessa acabaren ab aquells restos de la bojería humana y sota d'un dels pilots hi trovaren una.... dona cosida á punyaladas.

¡Infeliz dona!

En lloc de la terra benehida, un munt de paperets bruts y descolorits; en lloc d'una creu y una oració, un munyoche de *coffetti* y la riatlla del escàndol.

¡Qu'hermos morir rodejats de la familia, estrenyar la mà del amich, rebrer una mirada carinyosa, un consol, una esperanza...!

¡Pero aixís no s'hi mor, entre un mar de paperets y una pluja de confetti de Carnaval!

També aquí á Barcelona tingué el Carnaval una nota sumament tràgica y grandiosament significativa.

Unas cuantas máscaras simulan portar el Combregrá á un malalt entre riatllas y burlas.

Y cantan y salmejan y tentan á Deu fent mofa de qui ha de ser adorat y venerat de tota humana criatura.

Y al que 's fingia malalt las riatllas se li converteixen en un jayl de dolor y cau ferit per la dala traidora de la mort.

Mediteu gent desreguda, y guardeu de actes que desdiuen, no sols d'un catòlic, sino de qui vulga passar per home de mitjana educació.

Mestres y Deixebles

Al Congrés s'ha discutit sobre 'ls llibres de text, la majoria rematadament dolents y detestables.

Y no sols els llibres de text, sino 'ls mals fruysts de la ensenyansa oficial, la forma com se realisan los exàmens y la capacitat de la majoria dels professors, proporcionan abundant tema per combatre las anomalias del actual sistema d'ensenyança. No se 'ns esplica la ineptitud y la cegueria de nostras eminencies.

Voler que de professors ineptes en surtin deixebles sabis es pretenir que de la obscuritat en brolli la llum. Y ab llibres de text com el que días passats va citarse al Congrés, aquella Historia Natural famosa que recomana *la utilitat del bou per la seva llet*, podrán sortir alumnes excepcionals, molt capassos per arribar á tot arreu, ab condicions pera ser hasta diputats de la majoria, pero may se podrá esperar que surtin homes de talent, ab prou sabiduria pera portar á Espanya al lloc que li correspon en el concert de las nacions civilisadas.

Entre «Patums» y «Perdius»

Als catalanistas se 'ls n'ha girada molta de feyna, á més de la que ja tenían combatent als castellanots. No passa dia sense una *agarrada* ó altre.

Els catalanistas de tant que s'estiman s'abunyan.

Y que no se 'n perdonan pas cap.

Mirin com posa *La Nació Catalana* á sa ex-germana de causa *La Veu de Catalunya* (a) *Perdiu*. Fícsinshí be, que no hi ha pas per ahont agafarcho:

La Veu de Catalunya, que després de la virada polavista s'ha quedat sola, ab el remordiment, si es que 'n té, y abandonada de tots els bons catalanistas, no pert ocasió per donar escàndols, a fi de que 'ls que no n'estan enterats crequin que encare representan alguna cosa dintre nostre camp.

A n'aquèt objecte procurá, ab la mateixa tàctica hipòcrita de sempre desvirtuar l'imponent manifestació que 'l catalanisme realisa a Lleyda, tot perque l'Unió, ab molt bon acert y l'aplauso de totes las entitats a n'el meeting representadas, priva de que hi parlessin els representants del Centre Nacional Català y *La Veu de Catalunya*.

Com exemple d'aquesta tàctica escandalosa y miserable, citarem una correspondència que, *sense firma*, insertà *La Veu de Catalunya*, en la que's deixa que 'ls elements catalanistes de Manresa havien vist ab disgust la conducta observada per l'Unió, desmentida al cap de pochs días ab una carta *firmada per tots menos un dels que al meeting de Lleyda assistiren*, enviada expresament, pera que l'insertés *La Renaixensa*.

Digueren després que un dels oradors parlava en representació d'alguns catalanistes de Girona, y els d'allí s'apresuraren a comunicar per medi d'una correspondència que l'esmentat orador parlava en nom de tots, absolutament de tots, els catalanistes d'aquella comarca.

Per desvirtuar l'exit del meeting posava, ab tota la mala fe de que es capás l'adversari fanàtic y mentider, que dels setze vagons del tren especial sols quatre d'ells anaven plens, sent aixís que 'n totes las resenyas de periódics catalanistes y no catalanistas, se fa constar que 'l nombre dels expedicionaris era de trecents cincuenta a quatrecent.

Ab aixó n'hi hauria prou pera provar la mala fe de que estan posseixits els ex-polavistas, empero per si alguna cosa hi fes falta direm que 'ns consta d'una manera positiva que s'estan enviant cartas á moltes entitats adherides a l'Unió pera veure si logran armar l'escàndol que, segons ells, evitaren ab sa prudent retirada.

Pobres colometas innocentals per no donar escàndol es retiraren y en donan una dotzena cada dia desde las columnas de son diari; d'aixó s'en diu llògica.

Nosaltres encare que no posem rotativa ni tinguem senyors accionistes de pessetas, fem més tiratje que *La Veu de Catalunya*, y anirém enterant als nostres llegidors de totes aquestas qüestions. Fa molt be *La Renaixensa* de no volquer contestar las contínues pessigadas dels impacents; nosaltres solets ens cuidarem de posar las peras a cuarto á tota la colla de sabiassos que per un plat de llentias s'haurian venut al catalanisme.

¡Ehi! ¿qué 'ls sembla d'aquesta catilinaria tant ben cantada?

Ni en Romero Robledo ho xafaría tan be.

Als catalanistas se 'ls pot ben dir alló de:
Aún no asamos y ya pringamos.

Lo 10 de Mars á Barcelona

El dia 10 tingueren lloc en Sant Francisco los solemnes funerals que 'ls carlistas celebraren en memòria dels martyrs qu'han mort en defensa de la Patria.

Presidí nostre ilustre gefe regional don Lluís M. de Llauder, sent molta la concurrencia que acudí al temple á pregar per nostres difunts.

SAID.

IAL CEL SIAN!

(CONTINUACIÓ)

II

Los pobles se conmoven al sentir la veu poderosa de la sanch derramada,

La sanch derramada en defensa d'un ideal sant, ab honrada fermesa mantingut, porta en sí una veu qu'arriba als cors, qu'embarga 'ls esprits, que trontolla 'ls caps, qu'encen les energies y que cega als homes, per petita que sigui la quantitat de dignitat y d'honoradès qu'atresorin en son ser, perque es una funció y un acte psicologicament inconscient y fisiologicament inevitable.

Y tant es aixís; tant certa es aquesta afirmació, que la llei de la naturalesa ha elevat á indiscutible axioma, que, quan, pera matar un'idea, se mata als homes que la defensan, aquella, ab la fecunda sava de la sanch derramada, adquiereix coruplancia, vida y robustés, s'affirma y 's consolida, s'atreveix y s'ajeganta, creix y 's multiplica, s'esten y 's propaga mes ferma, mes valenta mes provocadora que may.

La veu de la sanch derramada conmou als pobles.

Tres voltas han provat d'esgruniar á micas lo poderós partit carlí, y la sanch derramada en la «guerra dels set anys», creá soldats per la dels «matiners», y 'ls que moriren en lo 33 y en lo 48, donaren la sava valenta als que del 72 al 75 lluytaren en las Provincias y en Aragó, en Valencia y en Catalunya, y per fi, las vidas sacrificades en l'última y hermosa epopeya carlista, han improvisat aquet munt de joves ardits y valerosos, carlistas de cor y d'ànima, que morirán en la quarta guerra civil si Deu ho vol, la Patria ho demana, lo Rey ho ordena y 'ls crims liberals ho fan precis. La veu de la sanch derramada conmou als pobles.

Y per aixó no 'ns matarán, per aixó no acabarán ab nosaltres; hi ha un toll de sanch tan roja y tan pàlida que 'ns serveix d'espill, y 'ns parla la veu dolsa y afalagadora que tota la que s'ha vessat en defensa d'un ideal sant.

Dos son los accents de la sanch derramada, en sa veu mis-

teriosa, reconeguda per tots los homes pensadors, y per tots los sabis qu'han existit.

Una, la que, á semblansa de la de Cristo, aplaca.

Altra, la que com la d'Abel, demana venjança.

Ab-dos las reuneix la sanch dels martyrs de la Tradició espanyola.

L'una veu, dolsa com regalim de mel, pura com lo somris d'un angel, carinyosa com lo bés d'una mare, perdona sempre, olvida 'ls agravis rebuts, sols pensa en los favors que li feren, y formant purissima coral efecte, aixís com l'aigua benfactora 's condensa en lo nuvol esperat, ella 's compendia en aquella frase gallardament hermosa, hermosament santa, santament noble, noblement divina que 'ls havis amarats del Deu expirant pronunciaren en lo crit mes gran d'amor qu'ha ferit la sútila blavor del espay: «¡Pare, perdona-nous, que no saben lo que fan!»

L'altra, fera com lo crit de guerra, intensa com lo bram del lleó en los solitaires y arenosos plans del desert, espantós com lo tró de l'ira santa al retronar y envadatir de por los recons y 'ls plechs del infinit, no perdona mai, obliida passats favors, recorda 'ls agravis rebuts y formant avassalladora cadena d'eterna maledicció, aixís com los llamps zic-zac quejan amenassant sempre, ella, també, com l'altra, es condensa en aquell crit terrible, terriblement pahorós, pahorosament avassallador, que dels havis irats del Deu de totes las justicias sortí potent y brau, dihen a Cain: «¿Qu'has fet de ton germà?»

Y la sanch generosa, pels martyrs de la Tradició donada en holocaust d'una idea santa, y que tan directament parla, conmou, y afecta al cor y á l'ànima del poble espanyol, perdona y malaix com la d'Abel als fraticidis que promogueren aquelles lluytas terribles ab sas filosofías racionalistes, ab sa política antiespanyola, ab sos atentats inaudits contra l'altar del Unigenit y contra l'altar de la Patria, ab-dos escarnits per principis extranjers aplicats á la governació del Estat per mans criminals qu'abofetejaban lo rostre del debil Ferrán, atormentaban lo cor de l'opiniónd Espanya, regaban ab sanch ungida las tarimadas dels altars, y esbossinaban l'Hostia Consagrada en sacrilech festí, mentre las flamas del foc, qu'ab son buf encengueren, rustia las imatges que presenciaban aquell escàndol donat per Llucí encarnant ànimes de condempnats en cossos de presidiaris.

Per aixó nosaltres perdoném, quan ella perdona, anant als peus de l'ara santa resonant ab fervor cristià pels pobres soldats qu'enfront nostre caiguerten en aquells jorns de sanch, y barrejant son recorrt ab lo dels nostres germans que, defensant moriren, lo que nosaltres defendem; y malahim quan ella malaix als causants de nostra ruina y de nostre deshonor, platònicament ara en circols, follets y periódichs, practicament demà, quan l'alegre toc de llamada cridi ab lo só metalich de la corneta als fills dels que per Deu baixaren, com torrentada dels als sants de Covadong; dels que per la Patria aprengueren á lluytar en lo Bruch y á morir en Girona; y dels que per Deu, la Patria y 'l Rey han mantingut dotze anys de guerra heroica, admirada pels pobles civilitzats com l'acte mes jegantí d'aquest sige que mor en mitjà de miserias tantas.

MANEL M. ROGER DE LLURIA.

(Seguirà la pròxima setmana.)

El dia 10 del corrent morí á Lleyda el senyor don Manel Roger de Lluria y de Puig, pare del nostre estimat redactor en Manel M.

Al participar á nostres llegidors la trista perdua que acaba d'experimentar nostre company, los supliquém una oració pera l'ànima del qui fou model de catòlics y caballers.

D. E. P.

Aparisi y Guijarro

A fi de recullir fondos pera 'l monument que ha de aixecarse á València en honor del inmortal orador y filòsoph, s'han organisat á París dos grans concerts y una tòmbola.

Constará la tòmbola de més de 100 lots valorats en més de 35.000 franchs.

En la llista dels donants hi figura lo més granat del partit legitimista francés, la Cambra de Comers espanyola de París, y 'ls principals establements comercials d'aquella populosa capital.

El Correo Español de Madrid, hi está representat per son gefe redactor, don Benigne Balaños, qui ha ofert una artística escriptura de plata cizellada qu'es una preciositat.

Lo MESTRE TITAS de Barcelona, hi está representat per son director don Joan M. Roma, qui ha ofert un servei de licors de rich cristall de Sevres, compost de quinze pessas totas esmaltadas.

Tots els lots estan exposats en una gran sala del Hotel Saint-Germain, ahont la concurrencia es molt numerosa, sobre tot d'espanyols, a admirar aquella preciositat d'objectes artístichs.

El primer concert que 's donarà en honor del immortal Aparisi y Guijarro, en el qual hi pendrà part la senyora Pujal, senyoretas Lhéries, Merchán y Paoli y 'ls senyors González, Laffite, Manso, Pujal, Santesteban y Viñes, havent cedit el piano la casa Erard, tindrà lloc el dia 24 del corrent a las vuit de la nit, gran saló dels Agricultors de Fransa.

El concert, que promet ser un verdader aconteixement artístich, serà precedit d'un discurs biogràfic que pronunciarà l'elocuent orador Rvt. P. don Joseph Domingo Corbató.

Entre la colònia espanyola y 'l partit llegitimista francés, s'està esperant aquest concert ab verdader deliri.

EL TEATRO A BARCELONA

I Un prospecte havem rebut que 'ns donarà materia per varis articles. Ve a dir, en resumen, que estant del tot prostituit el teatro barceloní, va a fundarse una empresa per comensar la regeneració de la Escena. Segons tenim entés, aviat comensaran a actuar aquestes Companyias regeneradoras en un dels teatres més grans y artístichs de nostra ciutat.

Aném a tractar un xich d'aquest projecte. La nova Empresa, en el prospecte que ha fet circular, senyala 'ls vics que prostitueixen al teatro d'avuy; y si be 'ls assenyala tots, ho fa, nos sembla, ab poca precisió, puig no son pas tres els defectes de la actual escena, sinó molts més.

En quant a les OBRAS que corren *en general*, quatre defectes tenen, relativs a la irrel·ligió de que fan gala en son fondo, a las inmoralitats ab que amenisan sa forma, a la pésima literatura ab que van escritas la major part, y a la música (las que 'n tenen), superficial y estúpida no pocas voltas.

En quant als ACTORS, reconeixent las virtuts cristianas de molts d'ells, es, no obstant, sabuda la irrel·ligió y inmoralitat de moltissims, sobre tot de las desgraciadas coristas y dels infortunats comparsas, que en *general*, sabem tots d'ahont acostuman a sortir. Molt ha de reformar-se també en quant a las condicions dramáticas y artísticas de no pochs actors, que s'han fiscat per la finestra en tant difícil carrera.

En quant al PÚBLICH, ha d'*educarse'l* de debò en el verdader plaher artístich; han de separarse rigurosament del teatre y del públich honrat *personas de vida alegre y pública*; desterrant el groller y inmoral género chico, verdadera causa de la inmoralitat y del desviament del gust artístich dels espectadors.

En quant a las EMPRESAS, s'ha d'acabar ab l'*explosió d'autors y actors*, que fan no pocas; ab el monopoli de las empresas madrilenyas, qu'exerceixen a Barcelona un verdader feudalisme; ab el *postergament dels joves mestres catalans y literats de la terra*.

Y en quant al carácter del Teatro, a més d'aquesta regeneració estética y moral, s'ha d'*acentuar la nota catalana* en tot y per tot, pera poder lluirarnos dels monopolisadors dramàtics de Madrid, d'ahont ve el chulapisme y la superficialitat, y per lo tant, la inmoralitat y l'embruixament artístich del poble.

Catorze vics he notat. Parlaré de cada un d'ells y del remey que la nova Empresa vol posarhi.

II

Irrel·ligió de las obras. Es general, casi be sense excepcions.

Aneu repassant totas las obras que d'enlla del Ebre 'ns venen. En el género gran tenim a l'Echegaray, l'aten, a Dicenta, el materialista, a Blasco, el deista, y una turba immensa d'autors secundaris que segueixen las petjades d'aquests tres. En l'una se santifica l'amor lliure ab totas sas asquerositats, en l'altra s'idealisa 'l suïcidi com a acció heroica, en aquest se glorifica l'anarquisme, en tots se fa xacota dels dogmas de la Iglesia y de sa moral y disciplina.

Y aixó augmenta espantosament en el degenerat género chico. Allá 's prescindeix dels attachs serios, empleantse la burla y la ironía, mil voltas més perilloses que l'attach descobert. Allá 's ridiculisa el sagrat ministeri sacerdotal, presentant al capellá y al fraire com a modelo y centro d'intrigas domésticas y políticas. Allá surten el convents de monjas, pintant-noslos com a tipo d'hipocresia refinada, d'exploitations condemnables. Allá s'exhibeixen convents de frares, gloria de la ciència y de la humanitat, com a

modelos de ganduleria hipócrita. Allá se ridiculisan els exorcismes y las invocacions á Deu, s'affirma el fatalisme burlantse de la Provïdencia, en una paraula, allá 's donan cita, en forma d'íronica alusió, tots els errors rel·ligiosos, tot lo que signifiqui attach á la Rel·ligió, á sas personas y á sas cosas.

Y si ab dolor dihem aixó al tractarse d'obras castellanas, la tristesa s'apodera del nostre cor al pensar que insignes dramaturchs catalans, apartantse de la noble y enlayrada via de la bellesa que no pot estar renyida ab la Rel·ligió, han pagat tribut també á la irrel·ligiositat y volterianisme de la escena d'enlla del Ebre. No vull citar noms, algún d'ells per molts títuls insigne; pero consti que també la escena catalana está demanant, en part, prompte reforma, en el punt de doctrina y del esperit filosófich que la anima.

Y com que la irrel·ligió lligada va sempre ab el cosmopolitisme, ab la negació de la Patria, no es extrany que de la escena del dia estiga desterrat el patriotisme, el valor civich, la enteresa política y demés virtuts populars. En tractantse del exèrcit, se 'l pinta cobart, materialista, sense ideals ni honor; se ridiculisa la magistratura y el noble magisteri, corona y base, respectivament, de tots els pobles; s'enlayra als moros y deprimeix als cristians, al pintar las lluytas heroicas de la Etat Mitja; en una paraula, se posan á la escena, com á tipos principals, no personatges virtuosos, pera que 'ls imitin, sino els vics personificats, enlayrantlos unes voltas y fentlos indiferents en altres, abduas cosas essencialment inmorals.

III

Que aixó no pot durar es evident, a no ser que volguém acabar de prostituir al poble baix y de fer del teatre un escola de vici, d'indiferencia y de materialisme.

Ha notat un periódich que á mida que la escena va fentse irrel·ligiosa, la societat va degenerant, no deventnos, per lo tant, extranyar del carácter estóich y morisch del poble d'avuy, insensible á tot lo enlayrat, incapás de cap ideal, sofridor pacient del despotisme més cínich: tal el teatre, tal el poble. Regenerém, donchs, el teatre; posém á la vista del poble grans ideals, que per lo mateix no poden estar renyits ab l'ideal dels ideals, la Rel·ligió, y tindrém un poble valent, digne, honrat y que s'imposa a sos tirans y á sos enemichs tots, per grans y formidables que sian.

Un distingit magistrat castellá ha provat ab *datos* y números que, d'ensà que 's toleran representacions com Juan José, que deifican l'amor lliure y l'assessinat han aumentat en un 50 per cent els divorcis, las dissensions conjugals y els suicidis. Y un digníssim funcionari catalá ha provat fa poch que Catalunya y Navarra (hont están menos arrelats els dramas irrel·ligiosos y inmorals) son las Regions que contan meños suicidis anyals.

Urgeix, donchs, per aquesta part, la regeneració del teatre. Tothom hi ha d'estar interessat. El fabricant en que 's desterrin de l'escena las apoteosis anarquistas y socialistas; el noble en que no 's ridiculisin las virtuts heroicas dels seus pares; els richs en que no 's deifiqui el robo y la defraudació; la magistratura, pera que no se la escarneixi impunemente; el magisteri, sacerdoti de la ciència, pera que no 's ridiculisi son ministeri; y, sobre tot, la Rel·ligió, el poble y las famílies: la Rel·ligió, pera que no se la insulti á las taules entre brams d'odi ó riallas volterianas; el poble pera que, prenen exemple d'altxs ideals, se reforzin sos víncols, se tonifiquin sos nervis y deixi de ser un degradat burro de carga dels governs; y las famílies pera no exposarse á las mil y una terribles conseqüencies del amor lliure al teatre santificat, de las dissensions conjugals allá glorificadas, y dels sensualismes de tocador y de novela que dominan en la degenerada escena d'avuy.

Els teatros que va a fundar la nova empresa van á ser un modelo de lo que deuen ser en aquest punt. Qui no la ajudará en la mida de sas forsas? "Té per objecte aquest Teatre (diu el Reglament que havem rebut) proporcionar á las famílies cristianas aficionadas á la música y á las representacions teatrals, un medi de satisfer sos desitjos sens el més petit perjudici á la moral, á la Rel·ligió y á las bonas costums... No 's representarà cap obra dramática que no hagi sigut aprovada per l'autoritat eclesiástica."

Ja ho sap el públich digne y honrat: no 's representarà cap obra sens permís del senyor Bisbe; pot aixé coartar l'accio de la Empresa, pro ella se subjecta á aixó, pera que estigan certas las famílies catòlicas de que la irrel·ligió estarà desterrada d'aquests teatros, donant com a garantía la censura eclesiástica.

ARISTOS.

MARINERA

Com nau pels vents combatuda,
y en mitj de la mar perduda,
sense velas ni timó,
navega mon ayma, muda,
darrera de la il·lusió.

A voltas, la llum boirosa
d'alguna esperansa hermosa
sembla acostá's cap á mi,
com parrella mitj desclosa
als poétichs raigs del matí.

Pro, com núvol que 's desfá
al buf del fer Aquiló,
la llum apagantse va,
y el cor, perdut, torna ja
darrera de la il·lusió...

Si algú dia la tempesta
el tira, com feble aresta,
á la platja consumit,
única il·lusió que 'm resta,
l'acullirás en ton pit?

VALCARLOS.

CARTAS DE FORA

La festa dels Mártyrs en Manresa.

Ha sigut dita festa la coronació de la obra que ab gran zel fou preparada per los carlistas manresans.

Lo mateix en los solemnes funerals que en las missas celebradas al propi fi han sigut concurridíssimas, esempre que á la comunió que 's celebrá lo diumenge en la que hi assistí á més de la digne junta y socis del Circol Tradicionista, entre altres al digne diputat a Corts D. Leonci Soler y March; la plàctica preparatoria fou á càrrec del eloquent predicador Dr. D. Joaquim Cornet; hi assistiren també comissions dels pobles veïns de Guardiola, de Callús y altres.

S'acordá no fer la vettlada acostumada y celebrar ab més esplendor las festas religiosas. Son deixaible.—Lo TRABUCAIRE.

ULTIMA HORA (las 12). Segons m'acaben de dir, y seguirá seriat, puig ho ha dit la respectable persona... (?) de un liberal:

Lo motiu, digué ell, de no haber celebrat los carcas de Manresa la veillada que 's celebrava tots los anys, ha sigut á fi de arreplegar fondos pera comprar novas armas puig las que estaban destinadas al proxim jay, ay, ay, ay, ay; levantament, foren las que fa poch descubri la bene ó male-merita...? Guardia-civil. (1).

Entesos eh? no 'ls dare cap céntim pera que ho crequin,... nō,...

Manresa, Mars, de 1900.

(1) Suposo que estarán ja enterats del dit alijo de armas en los contorns de nostre ciutat.

Olesa de Montserrat, 6 Febrer, de 1900.

Uns cuants d'aquesta vila varem assistí al Meeting de propaganda catalanista que celebrá la agrupació catalanista «La Coronela» de Esparraguera, lo diumenge 4 de mars, ab la intenció de escoltar las doctrinas salvadoras de 'ls defensors de la patria xica ya que per endavant nos habíen convidat á dir acte per medi de una fulla impresa en la qual se anunciatava que pendrian la paraula varis prohoms del catalanisme radical.

La reunió tingué lloc en un teatre que estava un poch decorat ab banderas catalanies y altres coses que se acostumaren usar en aqueixos actes. Lo escenari era ple de catalanistes que semblava que havien de pendre tots la paraula á son degut temps, se comensá la sessió llegint varius representants la adhesió de las seves societats y seguidament surt un de molt axerit y comensa son discurs dijent que ells no eran ni blaus, ni blanxs, ni negres, ni vermelhs y que solsament eran bons catalans y que per consegüent devia fer constar que eran del tot falsos los dicters que sobre de ells habien llenyat certas persones, de retrògrados y catalans de sagristia, carlinots y altres, y en sent aquí, ens hi aboca unas quantas sacas de democracia y llibertat que va anar alló que 's diu de tip á tip y parla que parlarás mal de carlins y republicans; va demostrar que lo sant de la seva devoció era Pi Margall.

Va explicá lo programa catalanista que quasi tot se compon de troços del nostre programa, es á dir, va resultá un vestit carlista sinó que las mánegas sembla que las vol més amplias.

Després de uns quants cops d'efecte que va ser molt aplaudit se declará liberal dels fermes encarregant al públich que estudiés lo seu programa y que entressin de plé dintre 'l seu camp tant si eran blanxs com negres ó vermelhs.

Després pren la paraula un altre que torna á avocarnos més sacas de democracia y llibertat y acte continuo ataca al Don de Buey (que per aquí li diuhen) y aquí va començá la gresca prenenthi part una dotzena d'orangutans que cridaven ab tota la boca Viva al Don de Buey, mentres altres cridaven Visca Catalunya, armant un burgit del grosos no pogueren continuá la sessió.

Després de reposar uns cinch minuts, provaren dos ó tres vegades de torná a repedir, pero cá, crits de afora y viva Don de Buey, y no 's pensin que 'ls que cridaven no eran més que deu ó dotze y uns quant xicots.

Després de tot aixó surt un senyó ab un papé á la mà y mitj en castellà, y mitj en català los diu se sospen el Meeting, pero, que li va veni bé á lo delegat de 'l governadó! tothom deia que 'ls orangutans havien trevallat per ell. Se ha de fe constá que lo senyó delegat estava molt groch, proba que no 'l habían atipat gayre.

Los catalanistas varen trobar molt estrany que en mitj de cinqucentas personas los hi sorrisin una dotzena de micos, que hi tornin sovint!—ENGRESCADÓ.

Establishment Tipogràfic, Casanova, 13; Barcelona.